

Reeds in 1914 (Dl. I, bladz. 1988) meenen wij te hebben aangetoond, dat deze zoogenaamde wet niet den geringsten steun biedt voor de homoeopathie.

VRIJE ARTSENKEUZE IN DE ZIEKENHUIZEN. — Naar aanleiding van de opmerkingen op bldz. 2292 deelt collega E. H. B. VAN LIER te Utrecht mij mede, dat in het Diaconessenhuis en het St. Antoniusgesticht aldaar ook de zaalpatiënten vrije artskenkeuze hebben en daarvan een druk gebruik maken. Allerlei artsen behandelen hun patiënten op de zalen en dat stoort den dienst in deze groote inrichtingen geenszins.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

VACANTIE-CURSUSSEN TE UTRECHT, 1919.

In de laatste week van Augustus en de eerste week van September van dit jaar, zal er voor artsen gelegenheid zijn tot het deelnemen aan vacantie-cursussen in laboratoria der Rijks-universiteit te Utrecht. De deelnemers zijn een bijdrage verschuldigd van 15 gulden per heele of 7½ gulden per halve week.

Men wordt verzocht om zijn wensch tot deelneming met opgave der onderwerpen te zenden aan het adres der administratie („Vacantie-cursussen”, Pharmaceutisch Laboratorium, Catharijnesingel 56, Utrecht) vóór 15 Juli a.s..

In de week van 25—30 Augustus: Colloïedchemie, door prof. dr. H. R. KRUYT. Deze cursus duurt de geheele week, 'smorgens college, 'smiddags practicum; men heeft zich voor beide afzonderlijk aan te melden.

In de week van 1—6 September. Physiologische waardebepalingen, door dr. W. STORM VAN LEEUWEN; 1ste jaar college en demonstratie; 2de jaar eigen oefeningen. Elk dier cursussen duurt 3 dagen.

Utrecht,
28 Juni 1919.

Namens de commissie van voorbereiding
der vacantie-cursussen,
N. SCHOORL.

DE ARTSENCURSUS VAN 1919 EN DE GERINGE BELANGSTELLING.

De Amsterdamsche Vereeniging tot het geven van artsencursussen heeft in artikel I harer statuten neergeschreven: „De Vereeniging stelt zich ten doel aan artsen gelegenheid te geven tot vermeerdering hunner medische kennis”. Dit doel heeft de vereeniging gedurende haar bestaan getracht na te streven door het houden van voordrachten en demonstraties op zuiver geneeskundig-wetenschappelijk en op sociaal-geneeskundig gebied. Sedert haar oprichting in 1908 gaf zij 13 artsencursussen en 8 artsendagen, d. w. z. wekelijksche demonstraties gedurende 4 maanden. De 13 cursussen hadden een totaal van 570 deelnemers, d. i. gemiddeld 44 per cursus, de 8 artsendagen een totaal van 386 toehoorders, d. i. ongeveer 48 voor iederen artsendag. Uit deze cijfers kan een ieder zich een oordeel vormen over de uitkomsten, die het streven der vereeniging heeft opgeleverd.

Voor de eerste maal sedert haar bestaan is de vereeniging teleurgesteld en is de moeite, die zeker niet in het minst de cursusgevers zich getroost hebben, tevergeefs geweest. Dat dit bij ons een spijtig gevoel heeft gewekt, in het bijzonder ten opzichte van onze gasten, niet-leden der vereeniging, behoeft geen nader betoog.

Van waar dit niet slagen van dezen cursus? Het is denkbaar, dat bijkomende omstandigheden hierbij van invloed zijn geweest. Zoo is het heden voor den algemeenen practicus vermoedelijk niet zoo gemakkelijk een plaatsvervanger te vinden. Ook vraagt een 14-daagsch verblijf binnen Amsterdam tegenwoordig geen onbelangrijke geldelijke offers. Het wil ons echter voorkomen, dat deze factoren de laatste drie jaren ook bestonden en in 1916, 1917 en 1918 meldden zich desniettemin respectievelijk 70, 63 en 46 deelnemers, terwijl voor dezen cursus zich slechts 14 toehoorders hadden opgegeven.

Aangezien wij getracht hebben, het programma met medewerking van buiten onze vereeniging staande deskundigen met zorg samen te stellen, rest ons derhalve niets anders dan te erkennen, dat het onderwerp — ongevalleneeskunde — niet de noodige belangstelling heeft mogen wekken. Wij achten het van belang hierbij even nader stil te staan. In het jaar 1918 bedroeg het aantal geneeskundigen, dat bij de Rijksverzekeringsbank was aangesloten, 2625 en het aantal ongevallen 80838. Deze getallen rechtvaardigen de overtuiging, dat, in het algemeen gesproken, de Nederlandse geneeskundige op intensieve wijze met de praktijk der ongevalleneeskunde in aanraking komt. Uitgaande van de veronderstelling, dat niemand zal twifelen aan de bijzondere waarde van de ongevalleneeskunde als wetenschap en evenmin aan haar groote sociale beteekenis, vragen wij ons af, of de geringe belangstelling misschien haar oorsprong vindt in de meening, dat een dergelijke cursus te weinig voordeel voor de algemeene praktijk afwerpt. Vindt men misschien het tijdsverlies en de kosten voor het bijwonen van zoo'n cursus niet evenredig aan zijn rechtstreeksch nut? Slechts zij, die zich van deelneming onthielden, kunnen deze vraag beantwoorden.

*Het Bestuur der Amsterdamsche Vereeniging
tot het geven van artsen cursussen,*

Dr. D. MAC GILLAVRY, *voorzitter.*

Prof. K. H. BOUMAN.

Dr. H. J. M. SCHÖÖ.

Dr. F. A. STEENSMA.

Dr. F. S. MEYERS, *secretaris.*

Amsterdam, 1 Juli 1919.

DE VIERDE ZIEKTE.

Met zeer veel genoegen zag ik, dat mijn artikeltje de belangstelling getrokken heeft van twee mijner studiegenooten. Gaarne zou ik echter aan mijn vriend KOOPMAN antwoorden, dat de zoete herinneringen aan het Militair Hospitaal te Amersfoort, waar wij beiden in een idyllische rust gewerkt hebben, gevoegd bij de vreugde over het uittrekken van 's Konings rok, hem, naar het mij voorkomt, blijkbaar belet hebben mijn artikel goed te lezen. Immers ik meen wel meer argumenten voor het bestaan der vierde ziekte gelanceerd te hebben, dan alleen de moeilijke diagnostiseerbaarheid. En het voorbeeld, door KOOPMAN medegedeeld, n.l. dat een licht roodvonk voor een vierde ziekte is versleten, wordt door mij dankbaar aanvaard als een reden te meer ook niet te badineeren met de „quatrième maladie” en deze niet te diagnostiseeren, waar zij niet bestaat.

Met de aanvulling van VAN THIENEN ga ik accoord, al zou ik er niet dezelfde beteekenis aan hechten; ik betwijfel, of er veel gevallen voorkomen, waarin de door hem genoemde verschijnselen den doorslag zullen en kunnen geven. Bij eenige lichte roodvonkgevallen zag ik bijv. de urobilinurie ontbreken, en ook de eosinophilie moet voorzichtig gewaardeerd worden. Immers de vierde ziekte komt veelvuldig voor juist bij jonge personen, waar, naar ik vermoed, ascariden en oxyures niet tot de onmogelijkheden behooren. Over de insluitsels van DOEHLE heb ik persoonlijk geen ervaring; ik meen echter, dat hun verhouding tot het roodvonk nog steeds een open vraag is.

Ik verwijs verder naar een belangwekkend artikel van P. H. KRAMER (*Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* 1914), welk artikel mij onbekend was, waarin deze collega mededeelt, dat hij bij een zeer duidelijk geval van vierde ziekte ten gevolge van een zaalinfectie in het Rotterdamsche ziekenhuis *wel* de genoemde insluitsels kon aantoonen.

Amersfoort, 30 Juni 1919

G. A. PRINS.